

**Vastaanottaja**  
Raision lupalautakunta

**Muutoksenhaunalainen päätös**  
Raision lupalautakunta, 23.5.2024, 39

**Valittaja**  
Raisio-Seura ry

## LAUSUNTOPYYNTÖ

Hallinto-oikeus pyytää vastaanottajaa **viimeistään 5.9.2024**

- 1) antamaan lausunnon, jossa viranomainen
  - antaa selostuksen asiasta
  - vastaa valituksessa esitettyihin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä
  - lausuu esitetystä selvityksestä
  
- 2) toimittamaan asiakirjoihin
  - lupahakemuksen liitteineen
  - virallisesti oikeaksi todistetun otteen alueella voimassa olevasta kaavasta vahvistamis- / hyväksymismerkintöineen
  - kaavamääräykset
  - muut asian käsittelyssä kertyneet tai siihen liittyvät asiakirjat
  
- 3) luetteloimaan toimittamansa asiakirjat. Luettelossa on **selkeästi kerrottava**, mitkä asiakirjoista ovat olleet viranomaisen käytössä, kun se on tehnyt valituksenalaisen päätöksen. Näistä on erotettava asiakirjat, jotka viranomainen on laatinut tai hankkinut yksinomaan tätä oikeudenkäyntiä varten.

Vastaus pyydetään toimittamaan sähköisesti osoitteeseen [turku.hao@oikeus.fi](mailto:turku.hao@oikeus.fi) tai asiointipalveluun, mikäli viranomainen on ottanut asiointipalvelun käyttöön. Ohje turvalliseen sähköpostin lähettämistä löytyy osoitteesta <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijajulkisuus/asiointituomioistuimissa/asiakirjojentoimittamintuomioistuimiin.html>. Sivustolla mainittu turvaviestipalvelu mahdollistaa myös suurien liitetiedostojen toimittamisen (yhteiskoko enintään 400 Mt). Ohje asiakirjojen nimeämisestä on ohessa. Jos vastaus halutaan lähettää muulla tavalla, hallinto-oikeuden yhteystiedot löytyvät tämän lähetteen lopusta.

Hallinto-oikeus pyytää ilmoittamaan asiasta tarvittaessa lisätietoja antavan henkilön nimen ja yhteystiedot.

*Johanna Huhtala*  
ma. notaari  
029 56 42410

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla  
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/turunhallinto-oikeus/fi/>

Turun hallinto-oikeus  
Sairashuoneenkatu 2-4 (PL 32), 20101 Turku  
[turku.hao@oikeus.fi](mailto:turku.hao@oikeus.fi)  
Puh. 029 56 42400

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

## Turun hallinto-oikeudelle

### VALITUS

<b>Päätös, jota valitus koskee:</b>	Raision kaupungin lupalautakunnan päätös 3.5.2024/ S 39
<b>Valittaja ja muutoksenhakija:</b>	Raisio-Seura ry.
<b>Valittajan prosessiosoite:</b>	Raisio-Seura ry. c/o Raisio-Seura ry:n varapuheenjohtaja Eija Räsänen Kirkkoväärtinkuja 5 B 55, 21200 Raisio eija.rasanen@taike.fi , puh. +358 40 837 7218

#### 1. Vaatimukset

Raisio-Seura ry: n hallitus on kokouksessaan 27.5.2024 päättänyt yksimielisesti vaatia, että Turun hallinto-oikeus kumoaa Raision kaupungin lupalautakunnan äänin 4-3 syntyneen päätöksen, jolla on hylätty seuran oikaisuvaatimus tarkastusinsinöörin 21.3.2024 tekemästä myönteisestä päätöksestä Harkko-kiinteistön purkamislupa-asiassa. Raision kaupungin purkamislupahakemus tulee hylätä maankäyttö- ja rakennuslain (jäljempänä MRL) 139 §:n vastaisena.

#### 2. Perustelut

Raisio-Seura ry uudistaa oikaisuvaatimuksessa esittämänsä perustelut. MRL:n 139 § mukaan purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse

rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä eikä haittaa kaavoituksen toteuttamista.

ELY-keskus toteaa 21.12.2023 antamassaan lausunnossa, että maankäyttö- ja rakennuslain 139 §:ssä asetetut purkamisluvan edellytykset eivät täyty. Turun Museokeskus ja Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteavat 17.1.2024 antamassaan lausunnossa, että purkaminen olisi maankäyttö- ja rakennuslain vastaista rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen vuoksi ja myös siksi, että purkaminen haittaisi kaavoituksen toteuttamista.

Raisio-Seura ry viittaa näihin lausuntoihin ja toteaa osaltaan, etteivät MRL:ssä mainitut purkamisluvan edellytykset täyty. Tämän vuoksi Raision kaupungin purkamislupahakemus tulee hylätä.

Raisio-Seura toteaa, että valtuuston hyväksymässä oikeusvaikutteisessa Keskikaupungin osayleiskaavassa (15.6.2015) Harkko on merkitty osayleiskaavakartalle kohdemerkinnällä (nro 11) ”Paikallisesti arvokas rakennus/rakennusryhmä” ja määräyksellä: ”Alueen rakennusten säilyttämisen /suojelun tarve tulee ratkaista asemakaavoituksella”.

Osayleiskaavan jälkeen on laadittu E18 Keskikaupunki-vaiheasemakaava (18.6.2021), jonka alueella Harkko sijaitsee. Kaavassa on lähinnä tarkistettu korttelialueen rajoja tiesuunnitelman takia. Vaiheasemakaavassa ei ole tarkasteltu Harkon sisältämän korttelin sisäisiä ratkaisuja, vaan kaavaselostuksessa on todettu, että suojelukysymykset ratkaistaan myöhemmissä asemakaavamuutoksissa.

Tällä hetkellä on vireillä keskikaupunkialueen asemakaavoitus, jossa Harkon suojele/säilyttäminen tai purkaminen tulisi ratkaista.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt Harkko-rakennuksen purkamisesta talousarvion yhteydessä 4.12. 2023 § 135 määrärahakysymyksenä ilman mitään perusteluja, vaikka valtuusto on vuonna 2015 hyväksymässään oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa edellyttänyt asian ratkaisemista asemakaavassa.

Raisio-Seura katsoo, ettei valtuuston määrärahapäätöksellä ole juridista merkitystä purkamislupa-asiassa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus ja Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo ovat myös kumpikin lausunnossaan todenneet, että Harkko-rakennuksen säilyttämistä ja suojeleua koskeva asia tulee ratkaista vireillä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä, ei purkamislupa-asiana.

Asemakaavamuutoksen laatimisen yhteydessä on myös riittävästi aikaa tehdä rakennuksen perusteellinen kuntotutkimus. Rakennustarkastajan perusteluissaan mainitsema 70 %:n korjausaste perustuu konsultin asiakirjojen ja piirustusten pohjalta tehtyyn tarkasteluun, ei todelliseen rakennuksen kuntoon. Vieressä on saman

suunnittelijan tekemä ja samalla vuosikymmenellä rakennettu ns. Villiviini-rakennus, joka on peruskorjattu huomattavasti edullisemmin ja vähäisemmällä korjauksilla.

Oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat osoitetaan Raisio-Seura ry:n varapuheenjohtaja Eija Räsäselle osoitteeseen Raisio-Seura ry, Kirkkoväärtinkuja 5 B 55,21200 Raisio.

Raisiossa 15.päivänä kesäkuuta 2024



Rauno Saari

Raisio-Seura ry:n puheenjohtaja

+358 40 5001798



Eija Räsänen

Raisio-Seura ry:n varapuheenjohtaja

+358 40 837 7218

Liitteet : Raision lupalautakunnan päätös liitteineen

Ote Raisio-Seuran hallituksen kokouksen 27.5.2024 päätöksestä § 12

Varsinais-Suomen Ely-keskuksen lausunto

Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausunto

Lupalautakunta

§ 39

23.05.2024

**Oikaisuvaatimus tarkastusinsinöörin päätöksestä 21.3.2024 § 54 / Purkulupa, lupatunnus 24-0056-P**

Lupalautakunta 23.05.2024 § 39  
416/10.03.00.08/2024

Valmistelija: rakennustarkastaja Petri Ojanen, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Raisio-Seura ry on jättänyt lupalautakunnalle 1.4.2024 päivätyn oikaisuvaatimuksen koskien tarkastusinsinöörin MRL 127 §:n tarkoittamaa rakennuksen purkulupapäätöstä 24-0056-P § 54, päätöspäivä 21.3.2024, antopäivä 25.3.2024.

Oikaisuvaatimuksessa Raisio-Seura ry pyytää purkuluvan oikaisemista ja päätöksen kumoamista sekä uutta päätöstä, jonka mukaan rakennuksen suojeleminen ja säilytys tai purkaminen ratkaistaan vireillä olevan asemakaavan yhteydessä.

**Oikaisuvaatimuksen perusteet****1. Päätös on lainvastainen**

Maankäyttö- ja rakennuslain 139 §:n 1 momentissa asetetut purkamisluvan edellytykset eivät täyty, koska rakennuksen purkaminen merkitsisi rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- ja muiden arvojen hävittämistä. Rakennus sijaitsee asemakaava-alueella ja näin ollen rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 2 §:n mukaan rakennusten säilyminen on ratkaistava asemakaavoituksella.

**2. Päätös on Raision kaavamääräysten vastainen**

Voimassa olevassa Raision keskikaupungin osayleiskaavassa Harkko-rakennus on merkitty paikallisesti arvokkaaksi rakennukseksi ja kaavaselostuksessa todetaan: "Osayleiskaavakartalla on lisäksi merkitty paikallisesti arvokkaat rakennukset/rakennusryhmät, joiden lopullinen säilyttämisen ja suojeleminen on ratkaistava vasta asemakaavoituksen yhteydessä."

Lisäksi kaavaselostuksessa on seuraava teksti: "Paikallisesti arvokkaat kohteet on myös osoitettu kaavakartalle kohdemerkinnöin, jolloin ne tulee varmemmin huomioiduiksi jatkosuunnittelussa." Osayleiskaavassa siis ilmaistaan selkeästi, että paikallisesti arvokkaaksi merkitty Harkko-rakennus tulee huomioida alueen jatkosuunnittelussa.

V-S ELY-keskus on myös lausunnossaan todennut, että rakennuksen säilyttämistä ja suojeleminen on ratkaistava vireillä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä, ei purkamislupa-asiana.

**3. Rakennuksen purkaminen tuhoaa Raision rakennus- ja kulttuuriperintöä**

Raisio-Seura katsoo paikallishistorian ja –kulttuurin vaalijana Raision entisen kunnan-/kauppalan-/kaupungintalon olevan arvokas osa Raision historiaa ja rakennusperintöä, jonka säilyttäminen tuleville sukupolville on tärkeää. Rakennuksen purkaminen merkitsisi rakennettuun ympäristöön sisältyvien arvojen pysyvää hävittämistä.

Arkkitehti Lauri Sipilän suunnittelema Harkko-rakennus on rakennettu vuonna 1954 Raision kunnantaloksi. Rakennus on toiminut myös kauppalantalona, kaupungintalona, kirjastona ja Harkko-nimisenä museona. Rakennus muodostaa yhdessä vuonna 1956 rakennetun Raision ensimmäisen kerrostalon ja vuonna 1981 rakennetun kaupungintalon kanssa ympäristöllisesti ja historiallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Harkko-rakennus, asuinkerrostalo Villiviini ja Raision tien toisella puolella sijaitseva asuinkerrostalo antavat Raision keskustan kaupunkikuvaan historiallista syvyyttä ja rakennuskokonaisuus on ainoa näkyvä kerrostuma 1940-1950 –lukujen jälleenrakennuskaudelta. Rakennuksilla on myös tärkeä merkitys Raision historiallisen kehityksen kertojana ja ne muistuttavat Raision olleen vielä 1950 –luvulla pieni maalaispitäjä, joka kasvoi kauppalasta kaupungiksi. Nykyisen kaupungintalon ympäristö rakennuksineen, taideteoksineen ja puistoineen on harmoninen, ympäristöllisesti ja kaupunkihistoriallisesti arvokas hallintokeskuksen alue. On tärkeää, että myös paikallisesti tärkeiden arkkitehtien töitä säilytetään eikä suojelu kohdistu yksinomaan valtakunnallisesti tärkeisiin kohteisiin.

Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon rakennusinventointikannassa paikallisesti arvokkaaksi todetulla Harkko-rakennuksella on historiallista, rakennushistoriallista ja ympäristöllistä arvoa.

Rakennuksen sisätiloissa on arvokkaat Paavo Tynellin suunnittelemat valaisimet. Design-museo on todennut, että niiden säilyminen Harkko-rakennuksessa olisi ensiarvoisen tärkeää. Rakennuksen toisen kerroksen valtuustosalissa oleva taiteilija Hilikka Toivolan seinämaalaukset ”Keskustelua” kertoo omalta osaltaan rakennuksen historiasta. Rakennuksen toisessa päädyssä, ulkoseinässä on Gunnar Finnen Sadonkorjaaja-reliefi.

#### 4. Rakennuksen puutteelliset kuntotutkimukset

Museoviraston lausunnon mukaan Harkko-rakennuksesta tehty kuntoselvitys on toteutettu kevyesti, asiakirjatarkasteluna, eivätkä sen tiedot perustu kohteen hyvään tuntemukseen tai paikan päällä tehtyyn tutkimukseen tai arviointiin, joten sitä ei voi käyttää purkuun ohjaavana asiakirjana eikä sen perusteella voi arvioida todellisia korjauskustannuksia tai korjauksen laajuutta.

#### **Rakennustarkastaja toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:**

##### 1. Päätöksen lainvastaisuudesta

Rakennuksen purkamisluvasta säädetään MRL 127 §:ssä: Rakennusta tai sen osaa ei saa ilman lupaa purkaa asemakaava-alueella tai alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi.

Purkamisluvan edellytyksistä säädetään MRL 139 §:ssä: Purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä eikä haittaa kaavoituksen toteuttamista.

Harkko-rakennus sijoittuu voimassa olevan vaiheasemakaavan Yleisten rakennusten korttelialueelle (Y-4). Purkulupa on näin ollen myönnetty MRL 127 §:n mukaisesti.

Harkko-rakennus ei ole valtakunnallisesti-, maakunnallisesti- eikä seudullisesti merkittävä rakennetun ympäristön kohde. Rakennus ei sisällä yleis- tai asemakaavassa esitettyihin rakennussuojelukohteisiin eikä ole suojeltu asemakaavamääräyksillä eikä rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla. Kaavoituspalvelujen antaman lausunnon perusteella rakennuksen purkaminen ei haittaa alueen kaavoitusta ja jatkokehitystä. Purkulupaa ei ole myönnetty MRL 139 §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti.

Lakia rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) sovelletaan sen 2 §:n mukaan jos:

- kohteella on valtakunnallista merkitystä;
- kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä; tai
- kohteen suojeluun tämän lain mukaisesti on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi.

Edellä mainitut rakennusperintölain 2 §:n tarkoittamat lain soveltamista koskevat suojeluedellytykset eivät Harkko-rakennuksen osalta täyty (VARHELY/2956/2022).

Rakennusperinnön suojelusta annetun lain 2 § ei myöskään edellytä rakennuksen suojelua tai säilyttämistä ratkaistavan ensisijaisesti asemakaavoituksella.

## 2. Päätöksen kaavamääräysten vastaisuudesta

Keskikaupungin osayleiskaavassa (15.6.2015) Harkko-rakennus sijaitsee Keskustatoimintojen alueella (C-1). Rakennus ei sisällä yleiskaavassa esitettyihin rakennussuojelukohteisiin. Osayleiskaavatyön yhteydessä toteutettiin täydennysrakennusinventointi, jossa osayleiskaava-alueella sijaitseva, ennen vuotta 1960 rakennettu rakennuskanta inventoitiin. Harkko-rakennus on merkitty inventoinnin perusteella osayleiskaavakartalle kohdemerkinnällä (nro 11), jolla viitataan paikallisesti arvokkaaseen rakennukseen, jonka säilyttämisen/suojelun tarve ratkaistaan vasta asemakaavoituksen yhteydessä.

Harkko-rakennusta ei ole voimassa olevassa asemakaavassa suojeltu. Rakennus sijaitsee E18 Keskikaupunki –asemakaava-alueella (kaavatunnus 1:26), joka on saanut lainvoiman 18.6.2021. Asemakaava on



laadittu vaiheasemakaavana, jossa on tarkistettu korttelialueen rajoja. Asemakaavassa ja kaavamääräyksissä rakennukselle ei ole esitetty suojelutarvetta. Vaiheasemakaavan selostuksen mukaan suojelukysymykset ratkaistaisiin myöhemmissä asemakaavamuutoksissa.

Purkulupa ei ole asemakaavan eikä varsinaisten kaavamääräysten vastainen. Mikäli rakennusta ei asemakaavalla tai rakennussuojelulain nojalla päätetä suojella, sen purkamiselle ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 139 §:n 1 momentissa säädettyjä esteitä.

### 3. Rakennus- ja kulttuuriperinnön tuhoutumisesta

Purkamislupa ei merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä. Harkko-rakennusta ei ole todettu valtakunnallisesti-, maakunnallisesti- eikä seudullisesti merkittäväksi rakennetun ympäristön kohteeksi. Arkkitehtuuriltaan rakennus edustaa tyyppillistä 1950 –lukuista rakennustyyliä.

Harkko-rakennukseen liittyy sen aiempien toimintojen kautta paikallishistoriaan liittyviä muistoja ja arvoja. Hallintokorttelissa on nykyisellään muita kaupunkikuvaa hallitsevia elementtejä sekä kaupungin historiallisesta kehityksestä viittaavia kerrostumia, jotka säilyvät alueella edelleen. Kaupunkikuvallisesti hallintokorttelia dominoi nykyinen, käytössä oleva punatiilinen kaupungintalo, jonka on vuoden 2012 täydennysinventoinnissa todettu olevan arkkitehtonisesti merkittävä kohde kaupunkikuvassa.

### 4. Rakennuksen kuntotutkimuksesta

Raision kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 16.5.2011 (228 §) sulkea Museo ja kulttuurikeskus Harkon tilat välittömästi ja etsiä sen toiminnoille korvaavat tilat. Päätös perustui sekä sisäilmatyöryhmän että työterveyslääkärin ja työsuojeluvaltuutetun kantaan. Silloisessa museo- ja kulttuurikeskus Harkossa tehtiin talvella 2010-2011 korjaustyötä kellarikerroksessa tapahtuneen vesivahingon aiheuttamien kosteusvaurioiden korjaamiseksi ja sisäilman laadun parantamiseksi muualla rakennuksessa. Korjaustyöt laajenivat myöhemmin. Korjaustyöiden aikana rakennuksessa koettiin sisäilman laatuun liitettyä poikkeuksellisen voimakasta oireilua, joka ei vähentynyt rakennuksessa tehdyistä korjaustoimenpiteistä huolimatta. Rakennukseen on sittemmin tehty mm. kosteus- ja sisäilmateknisiä tutkimuksia sekä asbesti- ja haitta-ainekartoitus. Raision kaupunki tilasi ulkopuolisen asiantuntijaselvityksen vuonna 2022 (tutkimusraportti 12.9.2022), jonka tavoitteena oli arvioida rakennuksen nykykuntoa, käytettävyyttä ja korjaustarvetta. Selvitys tehtiin asiakirjatarkasteluna sekä kohteeseen 30.8.2022 suoritettuna katselmuksen perusteella (Sirate Group Oy).

Rakennuksen korjausasteeksi on arvioitu 70 %, joka tarkoittaa uudisrakentamista vastaavaa rakentamista. Rakennus on kaksiosainen, joista toinen osa on kaksikerroksinen ja toinen osa on yksikerroksinen. Molempien osien alapuolella on kellarikerros. Tilat sijoittuvat osin eri kerroksiin, ja mm. 1. kerros muodostuu kahdesta eri tasossa olevista tiloista.

Lupalautakunta

§ 39

23.05.2024

Rakennuksen korjaustarpeeseen tulee sisällyttää myös tilojen esteettömyys, jota ei tutkimuksessa ole huomioitu. Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä (241/ 2017) edellyttää mm. kerrosten välisen yhteyden järjestettäväksi hissillä ja muiden tasoerojen osalta käyttäjille soveltuvalla henkilöiden nostoon tarkoitettulla laitteella. Rakennusteknisten selvitysten ja nykyisten rakentamismääräysten perusteella on todennäköistä, ettei rakennusta pystytä kohtuullisilla kustannuksilla korjaamaan käyttökelpoiseksi.

Esittelijä

Rakennustarkastaja Petri Ojanen

Päätösehdotus

Lupalautakunta hylkää tarkastusinsinöörin päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen. Lupapäätös ei ole MRL 127 § ja 139 §:ssä purkamisluvasta annettujen säännösten vastainen. Tarkastusinsinöörin päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Sovelletut oikeusohjeet: MRL (132/1999) 127 §, 139 §, 192 §

Päätös

Olavi Tuomi esitti Birgit Kinnasen ja Jani Suomisen kannattamana, että lupalautakunta hyväksyy tarkastusinsinöörin päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen.

Harkko-rakennuksen suojelu / säilyttäminen tulee ratkaista vireillä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä.

Perustelut:

Valtuuston hyväksymässä oikeusvaikutteisessa Keskikaupungin osayleiskaavassa (15.6.2015) Harkko on merkitty osayleiskaavakartalle kohdemerkinnällä (nro 11) "Paikallisesti arvokas rakennus/rakennusryhmä" ja määräyksellä: "Alueen rakennusten säilyttämisen /suojeleminen tulee ratkaista asemakaavoituksella".

Osayleiskaavan jälkeen on laadittu E18 Keskikaupunki-vaiheasemakaava (18.6.2021), jonka alueella Harkko sijaitsee. Kaavassa on lähinnä tarkistettu korttelialueen rajoja tiesuunnitelman takia.

Vaiheasemakaavassa ei ole tarkasteltu Harkon sisältämän korttelin sisäisiä ratkaisuja, vaan kaavaselostuksessa on todettu, että suojelukysymykset ratkaistaan myöhemmissä asemakaavamuutoksissa.

Nyt on vireillä keskikaupunkialueen asemakaavoitus, jossa Harkon suojelu/säilyttäminen tai purkaminen tulee ratkaista.

V-S ELY-keskus ja V-S alueellinen vastuumuseo ovat myös kumpikin lausunnossaan todenneet, että Harkko-rakennuksen säilyttämistä ja suojelua koskeva asia tulee ratkaista vireillä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä, ei purkamislupa-asiana.

Asemakaavamuutoksen laatimisen yhteydessä on myös riittävästi aikaa tehdä rakennuksen perusteellinen kuntotutkimus.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus ja asiasta on äänestettävä.

Lupalautakunta

§ 39

23.05.2024

Puheenjohtaja teki seuraavan hyväksytyt äänestys ehdotuksen: suoritetaan äänestys, jossa esittelijän pohjaehdotusta kannattavat äänestävät jaa ja Olavi Tuomen tekemää ehdotusta kannattavat äänestävät ei. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 4 jaa-ääntä (Löfgren, Nordström, Sorsavirta, Tereska) ja 3 ei-ääntä (Kinnanen, Suominen, Tuomi).

Puheenjohtaja totesi, että esittelijän ehdotus oli tullut lautakunnan päätökseksi.

Tanja Parkko poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 18.36.

## Liitteet

1 Oikaisuvaatimus, Raisio-Seura

## Oheismateriaali

Purkulupapäätös 24-0056-P  
Lausunto Harkon purkamislupahakemuksesta, museopalvelut  
Lausunto Harkon purkulupahakemuksesta, ELY-keskus

## Jakelu

Raision kaupunki, tilapalvelut  
Raisio-Seura

Otteen oikeaksi todistaa:

Raisiossa 28.05.2024

Salla Heikkilä  
pöytäkirjanpitäjä

---

**Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 39****Valitusosoitus**

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

**Valitusoikeus**

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

**Valitusaika**

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämistä. Päätöksen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

**Valitusviranomainen**

Valitus tehdään Turun hallinto-oikeudelle

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku  
Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, Turku  
Sähköpostiosoite: [turku.hao@oikeus.fi](mailto:turku.hao@oikeus.fi)  
Faksi: 029 56 42414  
Puhelin: 029 56 42410

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa  
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>.

**Valituksen muoto ja sisältö**

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

#### Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

#### Tiedoksianto

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty 28.5.2024 / Salla Heikkilä

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty 28.5.2024 / Salla Heikkilä

Ote Raisio-Seura ry hallituksen kokouksen pöytäkirjasta 27.5.2024

Läsnä Rauno Saari,puheenjohtaja,Irma Huhta rahastonhoitaja,Seppo Kärnä,Eija Räsänen,varapuheenjohtaja,Mika Saloaro,Risto Rihko,Anneli Uitto,Juha Mäkitalo,Tina Teinilä sihteeri

- 1.Kokouksen avaus.Puheenjohtaja avasi kokouksen
- 2.Laillisuuden ja päätösvallan toteaminen.Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.
- 3.Esityslistan hyväksyminen.Hyväksyttiin.

.....

12.Seuran tekemä oikaisuvaatimus Raision kaupungin lupalautakunnalle (3.4.2024) koskien Harkko-rakennuksen purkulupaa.

Kaupungin lupalautakunta on äänestyksen 4-3 jälkeen päätenyt ratkaisuun,että Harkko -rakennuksen saa purkaa.Raisio-Seura on ollut asiassa eri mieltä.

Päätös tulee viedä hallinto-oikeuden tutkittavaksi.Mikäli katsotaan,että Raisio-Seura on väärässä ja Harkko ei ole säilyttämisen arvoinen rakennus,seuran maksettavaksi voi tulla n.530 euron kulu.

Mikäli oikeus katsoo,että Raisio-Seuran vaatimus on oikeutettu,kulua ei tule.

Päätös.Raisio -Seuran hallitus päätti yksimielisesti viedä asian hallinto-oikeuden ratkaistavaksi ja valtuutti puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan allekirjoittamaan oikaisuvaatimuksen .

Raisiossa 15.kesäkuuta 2024

Vakuudeksi



Tina Teinilä

Kokouksen sihteeri



31.10.2022

## ASIA

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 6 §:n mukainen vaarantamiskieltoasia

## VIREILLETULO

Raisio-Seura ry on 28.4.2022 esittänyt Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (Varsinais-Suomen ELY-keskus), että Raision kaupungissa sijaitseva entinen kunnan-/kauppalantalo (ns. Harkko-rakennus) ja kunnan virkailijoiden asuinkerrostalo määrättäisiin suojeltaviksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (rakennusperintölaki, 498/2010) nojalla.

Raisio-Seura ry on esittänyt lisäksi kohteen määräämistä rakennusperintölain 6 §:n mukaiseen vaarantamiskieltoon.

Suojeluesityksen mukaan molemmat suojeltaviksi esitetyistä rakennuksista on määritelty Varsinais-Suomen rakennusinventoinneissa paikallisesti arvokkaiksi rakennuksiksi niin ympäristöllisesti kuin kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti. Suojeluesityksessä viitataan alueen kaavatilanteeseen ja todetaan, että Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo on E18 Keskikaupunki -asemakaavaan antamassaan lausunnossa todennut, että mm. Harkko-rakennukselle tulisi antaa suojelumerkintä. Suojeluesityksessä todetaan lisäksi, että Raision kaupungin kaupunginvaltuusto on päättänyt vuoden 2022 vuoden talousarviokäsittelyn yhteydessä, että ns. Harkko-rakennuksen kohtalosta tulee tehdä päätös vuoden 2022 aikana.

## KOHDE

Raision kaupungissa tontilla 680-3-3014-4 sijaitseva entinen kunnan-/kauppalantalo (ns. Harkko-rakennus) osoitteessa Nallinkatu 4 ja tontilla 680-3-3017-2 sijaitseva kunnan virkailijoiden asuinkerrostalo osoitteessa Nallinkatu 3. Kiinteistöt rakennuksineen omistaa Raision kaupunki.

### Pysyvät rakennustunnukset:

Entinen kunnan-/kauppalantalo 100391190F  
Kunnan virkailijoiden asuinkerrostalo 100391196N

### *Kaavatilanne*

Rakennukset on merkitty Raision kaupungin Keskikaupungin osayleiskaavassa (voim. 12.8.2015) paikallisesti arvokkaiksi kohteiksi. Kaavamääräyksen mukaan alueen rakennusten säilyttämisen/suojelun tarve tulee ratkaista asemakaavoituksella.

E18 Keskikaupunki -asemakaavan (voim. 18.8.2021) kaavaselostuksessa todetaan, että Raision keskikaupungin osayleiskaavassa paikallisesti merkittäviksi arvotetuista rakennetun ympäristön kohteista kaava-alueella sijaitsevat Harkko, kaupungintalo, kirjasto-auditorio sekä Keon pistetalot. Asemakaavassa keskitytään tarkoituksenmukaisten tie- ja katualueiden varaamiseen ensimmäisenä vaiheena koko keskustan kehittämisessä, eikä kyseisille rakennuksille ole osoitettu mahdollisia suojelumerkintöjä tai -määräyksiä, vaan keskustelu niiden osalta käydään silloin, kun kyseisten rakennusten korttelialueiden sisältöön ja niiden mahdollisiin muutoksiin ollaan vaikuttamassa. Näiden kortteleiden osalta asemakaavamuuksu toteutetaan ns. vaiheasemakaavana, jossa kaavamuuksu koskee vain tiettyä osakokonaisuutta eli tässä tapauksessa korttelialueiden rajauksia.

Asuinkerrostalo sijaitsee Raision hallintokeskuksen asemakaavassa (voim. 30.7.2002) toimistorakennusten korttelialueella (KT-4). Rakennusta ei ole suojeltu asemakaavassa.

## KUULEMINEN

Raision kaupunki on vaarantamiskieltoasiassa antamassaan lausunnossa 17.10.2022 todennut, että kunnan virkailijoiden asuinkerrostaloon (ns. Villiviini) ei ole kohdistunut muutos- tai selvitystarpeita, joten esitetyllä vaarantamiskielolla tai sen asettamatta jättämiselle ei ole rakennuksen säilymiselle/Raision kaupungille erityisiä vaikutuksia. Harkko-kiinteistön osalta kaupunki on esittänyt vuodelle 2023 määrärahoja kohteen purkuun. Tämän lisäksi kiinteistössä sijaitsevien taideteosten ja kokoelmien osalta on esitetty määrärahoja kohteiden säilyttämiselle, kuten ionisoinnille, puhdistukselle ja siirtämiselle. Tällaisia siirrettäviä kohteita ovat mm. taiteilija Hilikka Toivolan seinämaalauksu vuodelta 1964 sekä esine- ja kirjakokoelma, jonka säilyttämisestä on sovittu Eero Rantasen taidekokoelmien ystävät ry:n kanssa. Kaupungin talousarvion käsittely on vielä kesken. Vaarantamiskielto tai mahdollinen suojelupäätös hidastavat tai jopa estävät huonokuntoisen rakennuksen purkamisen sekä muut kaupungin jatkotoimenpiteet.

Raision kaupunki vastustaa vaarantamiskiellon asettamista. Raision kaupunki ei puolla rakennuksen suojelua ja vaatii mahdollisuutta tulla kuulluksi vielä ennen kuin rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain mukaisessa asiassa tehdään lopullinen päätös (lain 7 §:n ja hallintolain 34 §:n (434/2003) mukaisesti).

## ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖS

Varsinais-Suomen ELY-keskus ei määrää rakennusperintölain 6 §:ssä tarkoitettua vaarantamiskieltoa.



## Perustelut

Rakennusperintölain 6 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

ELY-keskus katsoo, että asiassa ei ole ilmennyt sellaisia rakennusten kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantavia seikkoja, joiden perusteella vaarantamiskielto tulisi tällä hetkellä määrätä. Rakennusten kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantavat toimenpiteet ovat kiellettyjä jo pelkän suojeluasian vireilläolon perusteella siitä riippumatta, onko asiassa määrätty erillistä vaarantamiskieltoa. Vaarantamiskielto voidaan kuitenkin tarvittaessa määrätä niin kauan kuin suojelua koskeva asia on vireillä, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi kohteen mahdollisten suojeluarvojen säilyttämiseksi. Vaarantamiskielto tulee määrättäväksi esimerkiksi mikäli kohteelle myönnetään purkamislupa.

Rakennussuojeluasian asianosaisille varataan vielä tilaisuus tulla kuulluksi ennen suojeluasian ratkaisemista.

## SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) 6 §

## MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Yksikönpäällikkö Risto Rauhala

Ylitarkastaja Reetta Katila

Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

## LIITE

Valitusosoitus

**JAKELU**

Saantitodistuksin

Raisio-Seura ry  
Raision kaupunki

Sähköpostitse

Museovirasto  
Raision kaupungin kaavoitus- ja rakennusvalvontaviranomainen  
Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo  
Ympäristöministeriö



Lausunto

30.01.2023

MV/18/05.01.01/2022 1 (3)

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus  
PI 236  
20101 TURKU

Viite VARELY/2956/2022

Asia **RAISIO, Kunnan-/kauppalantalon (Harkko-rakennus) ja kunnan virkailijoiden asuinkerrostalon rakennussuojelu**

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Museoviraston lausunnon Raision Seura ry:n tekemästä rakennusperintölain (498/2010) mukaisesta suojeluesityksestä koskien kiinteistöä 680-3-3014-4 osoitteessa Nallinkatu 4 (Raision entinen kunnan/kauppalantalo eli ns. Harkko -rakennus) ja kiinteistöä 680-3-3017-2 osoitteessa Nallinkatu 3, Raisio (kunnan virkailijoiden asuinkerrostalo, ns. Villiviini).

Raision entinen kunnantalo on arkkitehti Lauri Sipilän suunnittelema ja valmistui vuonna 1954. Kunnantaloja rakennettiin eri puolille Suomea tuohon aikaan vilkkaasti. Rakennus toimi sittemmin kauppalantalona, kirjastona ja museona, kunnes suljettiin kokonaan vuonna 2011 sisäilmaongelmien vuoksi. Rakennus edustaa muotokieleltään tyypillistä 1950-luvun rakentamista rapattuine ulkoseinineen. Sisäänkäynti on tammiovien kautta, aulassa on mosaiikkibetonilattia. Aulasta menevät mosaiikkibetoniset portaat yläaulaan, josta on käynti mm. valtuustosaliiin. Portaikon kohdalla katossa roikkuvat erityisen hienot valaisimet, jotka ovat alun perin sijainneet valtuustosalissa. Valtuustosalia koristaa suuri seinämaalauk (Hilkka Toivola: Keskustelua) ja pitkittäiset, kapeat ikkunat. Yläkerran aulasta on myös käyntejä työhuoneisiin. Sisäovet näihin tiloihin ovat tammea. Rakennuksessa on mm. Eero Rantasen muistohuone. Harkon päädyssä ulkoseinässä on Gunnar Finnen Sadonkorjaajareliefi.

*Kuntoselvitys*

Harkko-rakennuksesta on teetetty *Selvitys rakennuksen kunnosta, 12.9.2022, Sirate*. Selvitys on tehty asiakirjatarkasteluna, toisin sanoen rakennusta ei ole tutkittu, vaan selvitykseen on koostettu aiempia tietoja. Monet asiat selvityksessä ovat oletuksia tai perustuvat uudisrakentamista vastaavaan tasoon. Tästä esimerkkinä ikkunoita suositellaan uusittaviksi, koska ne on "aistinvaraisesti" todettu huonokuntoisiksi, maalipinta lohkeilee jostain kohtaa ja on tiedossa, että sisäpintoihin kondensoituu vettä. Johtopäätös ei perustu tutkittuun tietoon rakennuksesta. Lisäperusteena ikkunoiden uusimiselle todetaan, etteivät vanhat ikkunat ole yhtä energiatehokkaita kuin uudet ikkunat.

Selvityksessä ulkoseinät ja yläpohja on arvioitu pelkästään teknisen käyttöiän ja oletusten perusteella, mikä ei anna riittävää pohjaa johtopäätöksille.

Selvitys on toteutettu kevyesti, asiakirjatarkasteluna, eivätkä sen tiedot perustu kohteen hyvään tuntemukseen tai paikan päällä tehtyyn tutkimukseen tai arviointiin. Selvitystä ei voi käyttää purkuun ohjaavana asiakirjana, eikä sen perusteella voi arvioida todellisia korjauskustannuksia tai korjauksen laajuutta.

*Kaava- ja suojelutilanne*

Varsinais-Suomen maakuntakaavayhdistelmässä 2022 kohde sijoittuu *Keskustatoimintojen alueelle*, joka on myös *Kaupunkikehittämisen kohdealue*.

Keskikaupungin osayleiskaavassa (hyväksytty 15.6.2015) kohde sijaitsee *Keskustatoimintojen alueella (C-1)*. Harkko -rakennuksella on kohdemerkki 11 (*Paikallisesti arvokas rakennus/rakennusryhmä. Alueen rakennusten säilymisen/suojelun tarve tulee ratkaista asemakaavoituksella.*)

Asemakaava E18 Keskikaupunki on hyväksytty 24.5.2021. Kohde sijaitsee *Yleisten rakennusten korttelialueella (Y-4)*. Asemakaavaselostuksen sivulla 13 todetaan seuraavaa: *Raision keskikaupungin osayleiskaavassa paikallisesti merkittäviksi arvoituista rakennetun ympäristön kohteista kaava-alueella sijaitsevat Harkko, kaupungintalo, kirjasto-auditorio sekä Keon pistetalot. Tässä asemakaavassa, jossa keskitytään tarkoituksenmukaisten tie- ja katualueiden varaamiseen ensimmäisenä vaiheena koko keskustan kehittämisessä, ei ole osoitettu kyseisille rakennuksille mahdollisia suojelumerkintöjä tai -määräyksiä, vaan se keskustelu käydään silloin, kun kyseisten rakennusten korttelialueiden sisältöön ja niiden mahdollisiin muutoksiin ollaan vaikuttamassa.*

*Museoviraston kanta*

Harkko-rakennus ja Villiviini muodostavat Raision keskustaan muistuman maalaiskunnan julkisesta rakentamisesta ja antavat kerroksellisuutta Raision rakennettuun ympäristöön.

Rakennukset sijaitsevat asemakaava-alueella ja näin ollen rakennusperintölain 2 §:n mukaan rakennusten säilyminen on ratkaistava asemakaavoituksella. Rakennuksissa ei ole niin merkittäviä sisätiloja, että rakennusperintölain käyttäminen olisi perusteltua. Harkko-rakennuksen alkuperäiset sisätilojen piirteet voidaan tarvittaessa huomioida myös kaavamerkinnoin.

Osastonjohtaja

Ulla Salmela

Erikoisasiantuntija

Kaija Kiiveri-Hakkarainen



Vapaa-aika, museopalvelut

30.5.2022

Dnro 4516-2022  
(11 05 02)Raision kaupunki  
PL 100  
21200 Raisio

timo.oja@raisio.fi

## Lausunto Raision vanhasta kaupungintalosta (Harkko), 680-003-3014-0004, Nallinkatu 2, Raisio

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo/kulttuuriperintöyksikkö/tutkija  
Sara Tamsaari:

Raision kaupunki on pyytänyt Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausuntoa otsikon asiasta.

Lausuntopyynnössä todetaan, että kaupungilla ei ole käyttötarkoitusta vanhalle kaupungintalolle, ja että rakennus on sisäilmaongelmien vuoksi ollut tyhjillään vuodesta 2011 lähtien. Rakennuksen korjausasteen todetaan olevan arvion mukaan 70-80% ja korjauksen kustannusarvion n. 3,0 M€.

Raision vanha kaupungintalo (arkkitehti Lauri Sipilä 1955) on Raision keskustassa kaupunkikuvallisesti keskeisellä paikalla ja osana hallinnollisesti merkittävää kokonaisuutta, Raision nykyisen kaupungintalon (arkkitehti Arto Sipinen 1977-1981) vieressä. Lauri Sipilä on suunnitellut myös vanhan kaupungintalon virkailijoiden asuintalon sekä Raision tien vastakkaiselle puolelle sijoittuvan Säästöpankin liike- ja asuinrakennuksen, ja yhdessä Sipilän suunnittelemat rakennukset muodostavat edustavan 1950-luvun kerrostuman Raision keskustaan. Vanha kaupungintalo on huomioitu alueella laaditussa rakennusinventoinnissa (31.07.2012) ja arvotettu kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan paikallisesti arvokkaaksi. Rakennus on toiminut myös kirjastona ja museo- ja kulttuurikeskus Harkkona, ja jatkossa rakennukseen viitataan nimellä Harkko.

Harkko on 1950-luvulle tyypillisiltä ominaispiirteiltään varsin hyvin säilynyt. Osittain tiilellä, osittain konesaumapellillä katetun rakennuksen julkisivut on rapattu ja rytmitetty tiilikoristein, sokkeli on vuorattu liuske kivellä. Ikkunat ovat alkuperäiset. Uuden kaupungintalon puoleisessa päädyssä on Gunnar Finnen pronssireliefi *Sadonkorjaajat II*. Sisätiloissa on säilynyt 1950-luvulle tyypillistä kiinteää sisustusta, kuten mosaiikkibetoniportaikot kaiteineen sekä alkuperäisiä väliovia. Viimeksi teatterikäytössä olleissa tiloissa on Hilikka Toivolan maa-laama seinämaalaukset *Keskustelua* (1963, tempera kankaalle), joka voitti ensimmäisen palkinnon Raision kunnan kutsukilpailussa vuonna 1959.

Alueella on voimassa Keskikaupungin osayleiskaava, jossa Harkko on huomioitu merkinnällä 11, "Paikallisesti arvokas rakennus/rakennusryhmä. Alueen rakennusten säilyttämisen/suojelun tarve tulee ratkaista asemakaavoituksella.



Vapaa-aika, museopalvelut

30.5.2022

Dnro 4516-2022  
(11 05 02)

Numerointi viittaa luetteloon selostuksessa." Selostuksessa Harkon kuvataan olevan 1950-luvun kauppalantalo.

24.5.2021 hyväksytyssä ja 18.8.2021 voimaan tulleessa asemakaavassa Harkko sijaitsee yleisten rakennusten korttelialueella, vailla suojelumerkintää. Muun muassa Harkon korttelialueen osalta kyseessä on vaiheasema-kaava, jossa on tarkistettu vain korttelialueen rajoja ja kaavaselostuksen mukaan suojelukysymykset ratkaistaan myöhemmissä asemakaavamuutoksissa. Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo on alueen asemakaavoitusprosessin yhteydessä tuonut esiin Harkon suojelutarpeen.

Vastuumuseon tutustuttavaksi on aiemmin toimitettu Harkon kuntoarvio (Raksystems Anticimex, huhtikuu 2011), Asbesti- ja haitta-ainekartoitus (As-BestMen oy, 13.10.2017) sekä Museo- ja kulttuurikeskuksen kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus (Raision kaupunki, ympäristön- ja rakennusvalvontapalvelut, ei päiväystä). Selvityksissä todettuja ongelmia ovat muun muassa perustan ja alapohjarakenteiden kosteusrasitus sekä ulkoseinien, alapohjaa vasten olevien väliseinien sekä välipohjan rakenne.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteaa lausuntonaan seuraavan. Arkkitehti Lauri Sipilän suunnittelema Raision vanha kaupungintalo on edustava, ominaispiirteiltään hyvin säilynyt esimerkki 1950-luvun hallintorakennuksesta. Käyttötarkoituksensa vuoksi se on yhteiskunnallisesti arvokas osa Raision keskustaa. Vanha kaupungintalo sijaitsee kaupunkikuvallisesti merkittäväällä paikalla osana hallinnollisesti merkittävää kokonaisuutta, ja sillä on merkitystä myös ympäristön ajallisen kerroksellisuuden kannalta. Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo pitää tärkeänä, että kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta ei pureta, vaan se korjataan käyttökelpoiseksi, ominaispiirteet säilyttäen ja hyödyntäen pääosin rakennusaikakaudelle tyypillisiä materiaaleja ja rakennusteknisiä ratkaisuja. Mielekkään käytön löytäminen rakennukselle on ensiarvoisen tärkeää.

Turun museokeskus

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo  
museopalvelujohtaja

Juhani Ruohonen

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo  
Kokoelmat ja kulttuuriperintö  
vastuualuepäällikkö

Maarit Talamo-Kemiläinen

Tiedoksi: Museovirasto, kirjaamo@museovirasto.fi  
Varsinais-Suomen ELY-keskus,  
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi  
Varsinais-Suomen liitto, kirjaamo@varsinais-suomi.fi

# designmuseo

Lausunto  
3.4.2023

Varsinais-Suomen elinkeino-, Liikenne- ja ympäristökeskus  
PI 236  
20101 TURKU

Viite VARELY/2956/2022

Asia RAISIO, Kunnan-/kauppalantalon (Harkko-rakennus) rakennussuojelu,  
lausunto Harkko-rakennuksen valaisimiin liittyen.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Designmuseon lausunnon Raisio-Seura ry:n tekemästä rakennusperintölain (498/2010) mukaisesta suojeluesityksestä koskien kiinteistöä 680-3-3014-4 osoitteessa Nallinkatu 2 (Raision entinen kunnan/kauppalantalo eli ns. Harkko-rakennus) ja erityisesti rakennuksen portaikkoon sijoitetuista valaisimista, jotka ovat aiempien lausuntojen ja rakennushistoriallisen inventoinnin mukaan sijainneet aiemmin Harkko-rakennuksen valtuustosalissa.

Designmuseon tutustuttavaksi on lausuntoa varten toimitettu Raisio-Seura Ry:n suojeluesitys (28.4.2022), Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausunto (30.5.2023), tutkimusraportti, selvitys rakennuksen kunnosta, Sirate Group Oy (12.9.2022), Raision kaupungin lausunto vaarantamiskieltoasiassa (17.10.2022), Päätös vaarantamiskieltoasiassa (31.10.2022), katselmusmuistio liitteineen (12.12.2022), Museoviraston lausunto (30.1.2023), inventointiraportit (MIP, Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo), kuvia valaisimista.

Raision entinen kunnantalo on arkkitehti Lauri Sipilän suunnittelema ja rakennettu vuonna 1954. Sipilä suunnitteli runsaasti rakennuksia erityisesti Turkuun ja sen ympäristöön. Varsinais-Suomen vastuullisen aluemuseon ja Museoviraston edustajat toteavat lausunnoissaan, että Harkko-rakennus ja Villiviini muodostavat Raision keskustaan muistuman maalaiskunnan julkisesta rakentamisesta ja antavat kerroksellisuutta Raision rakennettuun ympäristöön. Vanha kaupungintalo sijaitsee kaupunkikuvallisesti merkittävällä paikalla osana hallinnollisesti merkittävää kokonaisuutta. Edelleen lausunnoissa todetaan, että Harkko on ominaispiirteiltään varsin hyvin säilynyt. Osittain tiilellä, osittain konesaumapellillä katetun rakennuksen julkisivut on rapattu ja rytmitetty tiilikoristein, sokkeli on vuorattu liuske kivellä. Ikkunat ovat alkuperäiset. Sisätiloissa on säilynyt 1950-luvulle tyypillistä kiinteää sisustusta, kuten mosaiikkibetoniportaikat kaiteineen, alkuperäisiä väliovia ja taideteoksia. Harkko-rakennuksen portaikkoon on sijoitettu kolme yhdenmukaista kattovalaisinta, joissa on kiinteä, ilmeisesti messinkinen, ripustusrunko, jokaisessa valaisimessa kolme valonlähdettä, heijastinkuvut lasia ja jokaisen heijastinkuvun alaosassa pitsimäinen, vinoneliöin rei'itetty messinkikoriste. Rakennussuojelukatselmuksessa Raisio-Seura ry:n Leena Kortesalo oli arvioinut valaisimet Paavo Tynellin suunnitteleiksi.

Taito Oy, jonka toimitusjohtajana ja pääsuunnittelijana Paavo Tynell toimi, toimitti valaisimia ja metallitöitä sadoille tilaajille. Suunnittelutyönjako tilauskohteen arkkitehdin ja valmistajan välillä ei ole aina ollut selvä tai yksiselitteinen. Monet valaisinsuunnitelmat on saatettu toteuttaa yhteistyönä arkkitehdin ja Paavo Tynellin välillä. Arkkitehti on monesti piirtänyt luonnoksen, jonka pohjalta Tynell on tehnyt valmistusteknisesti mahdollisen työpiirustuksen. Taito Oy on henkilöitynyt Paavo Tynelliin ja siksi työnjakoa ulkopuolisten tilaajien kanssa on vaikeaa rekonstruoida yksinkertaisella tavalla. Taito Oy:n toimintakertomuksista vuosilta 1930–1952 käy ilmi, että arkkitehti Lauri Sipilän aiemmin Turun lähialueille suunnittelemiin kohteisiin on toimitettu merkittäviä määriä Taidon valmistamia valaisimia. Voikin olettaa, että Sipilä on ollut Taiton merkittävä yhteistyökumppani ja yhteistyö on jatkunut pitkään, vaikka kovin yhdenmukaista kirjanpitoa tilauksista ei ole mahdollista koota.

Harkko-rakennusten valaisinten osalta voidaan todeta, että valaisinten nimeäminen Paavo Tynellin suunnittelemissa on perusteltua, koska Designmuseon hallussa olevasta Paavo Tynell arkistoaineistoista löytyy 4.12.1954 päivätty työpiirustus (liite) mallin 3154 valaisimeen, joka täsmäisi rakenteeltaan ja yksityiskohdiltaan Harkko-rakennuksen valaisimiin. Työpiirustus on toteutettu Idman Oy:n luonnospaperille, ja piirustuksessa on mallipiirtäjän ET nimikirjaimet.

Taustana attribuoinnille todettakoon, että Taito Oy ajautui vaikeuksiin 1950-luvun alussa riittämättömän tuotannon vuoksi. Idman Oy:llä oli omaa valaisintuotantoa ja hallussaan Taiton osake-enemmistö, minkä turvin Taito sulautettiin Idman-yhtiöön vuonna 1954. Idmanin valaisinvalmistus siirrettiin Taidon tehdastiloihin, muu henkilökunta irtisanottiin ja Paavo Tynell jatkoi työskentelyä Idmanin palveluksessa. Hänelle järjestettiin fuusion jälkeen pieni työhuone Idmanin liikehuoneistosta ja samassa tilassa työskentelivät myös puhtaaksi piirtäjät Helena Tynell ja Eero Tynell. Onkin todennäköistä, että Eero Tynell on piirtänyt puhtaaksi Harkko-rakennuksen työpiirustuksen.

Tähän viitaten voidaan todeta, että Harkko-rakennuksen valaisimet ovat mielenkiintoinen ja hyvin säilynyt esimerkki Taito Oy:n tuotannosta ja Paavo Tynellin tilaustöiden suunnittelusta murrosaikakaudelta, jolloin Taito Oy:n kotimaan valaisintuotannolle on etsitty uudenlaista, kannattavaa tuotantopohjaa. Valaisimet ovat olennainen osa säilynyttä Harkko-rakennuksen sisustusta, ja mielekkään käytön löytyminen valaisimille, mieluiten Harkko-rakennuksen yhteydessä, olisi ensiarvoisen tärkeää.



Susanna Thiel  
Intendentti, kokoelmat  
Designmuseo  
050-400 5957